

Előfizetési feltételek:

a „Sárrét”-re
 Egész évre: . . . . . 4 frt. — kr.
 Fél évre: . . . . . 2 — —
 Negyed évre: . . . . . 1 — —

A „Falusi könyvtár” füzetei pedig
 példányonként 10 krral megrendel-
 hetők. Nép és iskolai könyvtárak
 illő engedményben részesülnek.

Megjelenik minden vasárnap.

SÁRRÉT.

Társadalmi és közművelődési hetilap.

A NÉPNEVELÉSI ÉRDEKEK ELŐMOZDÍTÁSÁNAK KÖZLÖNYE.

Hirdetési díjak:

4 husáhos peti: sor egyszeri hirde-
 tésnél 4 kr.,
 többszörinél 8 kr.
 Nagyobb és többszöri hirdetések fe-
 lerte kedvezően eszközöltek.

Nyitór soronként 15 kr.

Bélyegdíj minden egyes beiktatá-
 sért 30 kr.

Szerkesztő és kiadóhivatal: Főutca 539 ik szám, hova az előfizetési pénzek, kéziratok és megkeresvények küldendők.

A cigány ügy mint közigazgatási botrány.

A mit Dávid a szentnek nevezett zsidó király Jeruzsálemtől mondott, t. i.: hogy ott mindenféle nemzet egybe-
 gyűlt: alkalmazható hazánkra is.

A bevándorolt idegen nemzetiségek közt, hozzánk eddig leghűbbnek mutatta magát az örmény, mert ez látva, hogy az anyanemzet által testvérként fogadtatva, a jogok és kötelességek vele egyformán megosztvák: a nemzettestbe önként és tökéletesen beolvadt.

A görög származásúak nagy része is hasonlóan cselekedett, de már ezek némely része a hitfelekezettel a nemzetiséggel ö-zszetévesztve s vallási fanatizmusból a vele hasonlított román eredetű családokkal házasodván össze: öntudtán kívül román lett.

Hasonló eset történt némely óhitű szerbekkel is; míg a cigány, ki a dogmákkal soha se bibelődött s rendezten azon falu vallását vallja, mely alatt sátort állt, — a nemzetiségi tömörülések szerint, a mint egyik vagy másik félnél tovább tanúzott, változott át; s lett így belőle tót oláh és magyar cigány vagy a nép nyelvén szólva újmagyar. Annak, hogy a magyar cigányok többségben vannak, oka az, mert a magyarság lakta alföld, könnyebb életmódot biztosítván számukra, e tájra inkább sereglettek.

A cigányok beköltözésének ideje bizonytalan, mert habár a történet elsősorban Zsigmond király uralkodása alatt emlékszik róluk, de azért az sem lehetetlen hogy a honfoglaló őssökkel együtt jöttek be.

Első királyainknak mindég megrovandó hibás tettük volt az, hogy a bevándorolt idegeneket nem ritkán a honfoglaló őssök ivadéka fölé emelve, úgy az egyeseket (p. o. vidékünkön Pázmán lovagot;) mint a tömeges bevándorlókat, oly szabadalmakkal láttak el, melyek élvezése mellett legkisebb ingerök sem volt arra hogy a nemzetbe beolvadjanak.

A történelem a IV-ik Béla királyunk alatti örökös gyászos emlékként tatárdulást, a Kun László által kegyelt velünk rokonszomszág részére tulságban nyújtott kedvezésnek rója méltán fel, s hogy az idegenek vidékünkön is mily pártolásban részesítették, nyomát találjuk a váradi Regestrum 231-ik lapján, hol írva van, hogy biharmegyei Bagosról való Buda nevű Pristaldus, 1216-ban, Durát, az András, Sz. László és Kálmán királyaink által szabadsággal megajándékozott Veres országból bejött oroszok szidalmazásáért, a váradi szent szék által is gyakorolt tüzesvas próbafele ítélet alá adta.

Az idegenek részére nyújtott tulságos kegynek tulajdoníthatók a II-ik András királyunk alatt történt belzavarok is s ennek folyományja az arany bulla, mely kis királyokat és rabszolgákat teremtve, oka lett a Dózsa lázadásnak és azon tömér-

dek itt elő nem számlálható bajainknak, melyeket csak 1848 semmisített meg.

Az idegenek iránti kedvezés legnagyobb bizonyosságát tárta fel közlebről Békésmegye érdemes leirója Haan Lajos, a ki okmányt közöl I-ső Mátyás királyunk korából, s az által beigazolja, hogy midőn a zsidóság világszerte üldözve vőlt, itt nálunk ingatlan nemesi birtokot szabadon adtak vettek már e korban a zsidók is.

A cigányok is több ízben részesültek nálunk oly szabadságokban melyek nekik a csatangolást biztosították; de ha ilyenek nem lettek volna is, elég előnyt nyújtott nekik a nomád életmód folytatására, a hazában egész 1711-ig csaknem folyvást dult párt és vallás harc. A cigányok letelepítését elsősorban II-ik József császár kezdette meg akként, hogy miután velük szép módjával nem boldogult, kisdéd gyermekeiket szedeték el tőlük s azokat 5 ik 10 ik megyében osztatta ki földműves jobbágy családokhoz, kik által felneveltetve, ma már a vidékünkön letelepült ivadék olyan, hogy azt többé senki fel nem ösmeri.

II-ik József kora óta a cigányok közbiztonsági tekintetéből veszélyes csapatos kóborlását, több megyei és helytartósági szabályrendeletek próbálták gátolni, de a megyei és községi hatóságok közönye s tehetetlensége, a névleges rendőrségnek csekély száma miatt a sok jó intézmény mindanyiszor írott malaszt maradt, satoros cigányaink pedig maradtak mint voltak, zsebmetszőknek, tolvajoknak, heréknek s mindezen kívül a d ó és k a t o n a m e n t e s o s z t á l y n a k.

Az eddig statisztikailag számba nem vehetett de 50—100 ezer főre könnyen tehető satoros cigányban a mennyi munkás kezét elveszít az állam, az maga megérdemelné irányukban egy kis fáradságot, pénzügyi állapotunk is alkalmasint elhárul, hogy közterheink viseléséhez e nép is járuljon akkor midőn a szegény földművestől akkor is behajtják adóját ha szorgalmasan mivelte földje nem termette meg számára a napi kenyeret, és az általános kötelességnél fogva nem katonának viték-e azon föld őltalmára az egyetlen fiut, melyet a satoros cigányok csak pusztitanak?

Nem volt eddig e népfaj megadóztatható azért, mert örökös vándorlásban élve, a behajtásért felelős közegek a maguk bajára nem is kívánták őket adó alapra felvenni, vagy pedig az összeírásakor valóban tivol is voltak azon helytől, melyet ha szükségük volt rá illetőség helyüknek neveztek; s nem volt katonává sorolható azért, mert ha tiz fia van is egy családnak, az csavargás közben különböző helyeken születve, ha netán olykor meg is kereszteltették azokat, de sorozáskor mindentől csak születés helyükön nem találhattak. És ha netán mint csavargó 1—2 elfogatóván besoroztatott, az ilyen első teendőjének a megszökést tartotta, s mint-

hogy házasságukhoz keresztlevél nem kell név változtatáshoz miniszteri engedélyre szükségük nincs: alig van rá eset, hogy az efféle szökevény, helyzetének visszaadható volt.

A satoros cigányokat folytonosan figyelvén, róluk némely tapasztalatomat itt elmondom.

Néhány éve, a ny—ai pusztán utazván, ott egy férfi tagjait alkalmasint börtönben hagyott, — tenát csupán nők és rajkókból állott cigány karavánt találtam, kik közül 1—2 vénebb nő, trágya és kóro hulladékból gyújtott tűz mellett főzéshez tett készületet, a többiek pedig a szántóföldeken vadászak. Sokáig találgathatná a t. olvasó hogy a purdék mire vadászak? azért megmondom, hogy azok meglepetésemre tövises disznókat hordtak a tűzhöz, s ott azok bőreit lerávtva, megsütve, nagy étvágygyal fogyaszták el kés és villa nélkül a felgyűlt sertés pezenyét.

Máskor egy ezüstbotos vajda vezénylete miatt egy ezütgombos satoros cigány csapatnál éppen akkor hozott össze sorsom, midőn azok lakmározás közt, a mint mondták valami ünnepet ültek s a vajda satorában egy kis asztalkán olyan ezüsből készült kis templomoska volt előttük kitéve, milyent némely falusi vagy pusztai mózes vallású orthodox polgárnál láttam. Lopták e vagy a csapat őst tulajdona volt a mondott eszköz? nem tudhatom meg, valamint azt sem, hogy az ősi pogány vagy a keresztényen hit valamely ágazatához szítanak e inkább? Általános tapasztalatom a cigányok hitelvei iránt az, hogy szellemi istenségről fogalmuk sem lévén, kevésbé félnek istentől mint az ördögtől, de az ördögnél is jobban respektálják a bakot.

Arranézve, hogy köztük a házasságból való szétválás mily könnyű s mily gyakori? nem régiben szereztem nevezetes ösmeretet egy vén rab cigánytól, kinek nagyon fiatal neje, midőn férjéért kérni hozzám jött, a vén cigány, azon kérdéssemre, hogy e nő tán második felesége? egész határozottsággal azt felelte: i g e n b i z s a t i z s e h e t e d i k.

Tekintve a satoros cigány vallás és erkölos hiányját, tekintve második természetévé vált hazudozását és állatias életmódját, óhajtandó lenne, hogy papjaink de kivált heverő szerzeteseink, e csaknem minden falu végen található nép tanítása által igyekeznének szent fogadalmuknak eleget tenni, mert szerintem sokkal több jót tehetnének ők ez által itthon, mint azon missionarius társaik kik tengerentúl mennek hasonló vadak szelidítésére.

Ha csupán a közelmúltból, saját tapasztalatom után sorolnám itt elő a satoros cigányság, zsebeléseit, csalásait, betörés és más tolvajlásait, rablásait, gyilkolásait, — e czérra iverket kellene felhasználnom, pedig így van másutt is!

Nemcsak heréie tehát e nép a nemzetnek, hanem valóságos átka, pusztítója. Azon szomorú emlékké időszak, midőn

a jobbágy, születés helyétől arra engedelmével el nem költözhetett, a cigányok vándor-életét is nagyban gátolta, mert már e korban ők is uralmukon kívül tekintettek s uraiknak gondjuk volt rá, hogy náluk a téglavető, tapasztó, levélhordó alap állandó legyen; később pedig az irányukban alkalmazott bot által voltak féken tartva.

Eltöröltetvén a bot büntetés, ma a cigányt, — kit a családiasság, becstellet és vagyonféltés le nem köt, — tulajdonképpen semmi nem gátolja szabad kóborlásában s az ezzel együtt járó gonoszletek elkövetésében.

Nem óhajtom a bot büntetés korlátlan visszahozatalát, de azokra nézve a kik javíthatlanoknak bizonyulnak, s azokra nézve kik csak alakjukra nézve emberek s velük másként elbánni nem lehet: a botot mint szükséges roszat ma is visszahozandónak tartom Sajuos, hogy e tekintetben néhány modern kedélybeteg jogászra hallgat az ország, pedig köztudomású dolog hogy a botbüntetés korlátolt visszahozatalát az ország realis közönsége általában óhajtja.

Azt, hogy ez kiválóan a kóbor cigányokra nézve egyedül alkalmas, az élt maga mutatja meg.

Most ugyanis az indokolatlan kóborgók egyedüli büntetése a hazájukba való visszatolonczolás volna, ugyde a falusi előjárók legnagyobb része nem rendelkezhetvén elég erővel egy 10—20 tagu banda letartására, legfellegb csak tovább küldik a csavargókat s ha valamely erélyes előjáró teljesíti is valahogy e téren teendőjét; minthogy a távol vidékre tolonczolandó nagy karaván elhelyezésére őrizetűre, élelmeztetésre és kísértetésére az urban eső községek ellátva nincsenek: már a második vagy harmadik faluban vagy szétbocsáttatik vagy megszökik az egész banda, — s ekkor kinövi magát néha annyira, hogy p. o. 1878-ban is, egy öt tagu cigány banda az egész országot átrabolta s hábar a kormány 5—500 frtot tűzött ki reájuk, még sem kerültek kézre.

Az állam tehetetlenségét, semmi sem mutatja fel jobban, mint az ha annak hasznos polgárai akár a kill akár a bel ellenség (azaz a gonosztévők) által szabadon zsákmányolhatatnak.

Bármiként hirdessük is tehát hogy mi kultur állam vagyunk, egy tekintet a csaknem mindennapi rablógyilkosságokra, tolvajságokra és a cigányjaink kóborlásából eredő sok bajainkra: be kell vallanunk hogy van ugyan mivel osztályunk, de bőven vannak köztünk olyanok is kik Afrika sivatagjaira oda illenek, — és ezekről sem szabad a törvényhozásnak megfeleledkezni.

Sok tekintetekből szükséges lévén így a cigányság letelepítése, óhajtandó volna hogy kormányférfiaink e nagy horderejű kérdés megoldásával is foglalkozzanak s hogy az által az ország belnyugalma biztosítható legyen: mindenek előtt szükségesnek tartom, hogy szervezetlen s csekély számú rendőrségünk helyezettessék oly állapotba, hogy a cigányságra is kellő gondot fordíthatván, köteleességének másként is megfelelhessen.

Osváth Pál
csendbiztos.

A fővárosból.

Bónis Sámuel a legfőbb ítélőszék érdekekben gazdag elnöke elhunyt. Temetése roppant részvét mellett fényesen ment végbe. Derék jellemzőlárda férfi volt, ki szabadság-

harczunk kiválóbb alakjai közt halálra is ítéltetett, de később kegyelmet nyert. Aldás és béke lenjen hamvain! **A műgyetem és állatgyógyintézet** építésére a képviselőház egy millió o. é. ftot szavazott meg. **Nótás Kata** cz. új népsziműre készül a népsziműbe, — a darabot Györy Vilmos írta s a dalokat, melyek mind újak Szenturmay Elemér szerzette. **Rencz műlovar** társasága 80 waggomból álló külön vonattal ment a napokban Berlinbe, — a fővárosban 3 hóig időzött s ez idő alatt csak adó és illetékben 7745 ftot fizetett. **A felségsértésért elzárva** lévő Miletics szerb párttönöknek Király O felsége az igazságügyminiszter előterjesztésére megkegyelmezett, illetve elengedte hátralevő büntetését. **Toldy szerelme** cz. új figyelmet keitő költői mű került ki ismét Arany János koszos költőnk tolla alól, — ára 2 frt 50 kr. s szerző a tulajdonjogot magának tartá fel. A kellemes meglepetés öröme járja át a hazafiúi lelket, annak tudatában, hogy a „nagy“ költő még csendes visszavonultságát is ily fényes és nagy munkásságban tölti. **Gf. Zichy Ferraris Victor** falusi magányba készül vonulni, egyideig egy röpiratot is szándékozik kiadni, melyben telelni kíván az ellene felhozott vádakra. **Uj csákót kapnak a finánczok**, ugyanis új évvel az eddigi kanászkalapot a honvédelethez hasonló csákóval cserélik fel. **Kossuth L. irataiból** az „Athaeneum“ január hóban egyelőre 3 kötetet fog kibocsátani 12 ft. előt. mellett.

A II. orsz. iparosgyűlés közp. bizottságának kérvénye az országgyűléshez.

(Folytatás.)

A dolgok ezen állásában a hazai iparoság, illetőleg ennek azon része, mely a még meglevő testületi szervezetekben a képviselésnek eszközeivel bír, köteleességének tartotta országos gyűlésbe összejönni, melyben képviselve voltak az összes magyarországi kereskedelmi iparkamarák, továbbá 579 ipartársulat és szaktestület közel ötevenezer önálló iparos taggal és alapos megfontolás alá vevé mindazon eszközöket, melyek által a jelenleg létező viszonyok között is a hazai ipar fejlődését egyik vagy másik irányban előmozdítani lehetne, s eziránti beható tanácskozásiuk eredményeképp elvi kijelentések útján megjelölni azon teendőket, melyek által egyfelől a törvényhozás és kormány, másfelől maga az érdekelt iparos-osztály és a társadalom a hazai ipar előmozdítására hathat.

Midőn az alulírottaknak, mint a f. évi május 31-én és június 1-én tartott második országos iparosgyűlésből kiküldött központi bizottságnak eme gyűlés tárgyalásairól felvett jegyzőkönyvét tisztelettel bemutatni szerencsénk van, az iparos-osztály legfontosabb kívánalmait a következőkben bátorodunk előterjeszteni:

Eltelkintve azon nagyfontosságú feladatoktól, melyek a vámügyi, pénz- és hitelügyi politika nagyszabású eszközeivel volnának hivatva a hazai ipar előmozdítására hatni, s melyek ez időszert actualis működés tárgyát nem képezvén a II. országos iparosgyűlés tanácskozási körébe be nem vonattak; — eltekintve továbbá a közgazdasági politikánál egyéb általánosabb jelentőségű feladatoktól is, a melyek hasonlólag kizárattak a tanácskozás keretéből, — tehát csupán a szorosabb értelemben vett iparpolitikai feladatokat tartva szem előtt és pedig ezek közül is, csupán az olyanokat, a melyek nagyobb mérvű pénzügyi áldozatokkal nem járnak, melyek tehát jelenlegi pénzügyi helyzetünkben is megvalósíthatók és megvalósítandók, a II. országos iparosgyűlés főleg két irányban látja szükségesnek az erélyes és gyors intézkedést. Az egyik irány abban áll, hogy a hazai ipar terén foglalkozó munkaerők termelési képessége a legintenzívebb és leggyakorlatibb fejlesztést nyerhesse, a mely a létező viszonyok között lehetséges. A másik irány abban, hogy a hazai ipar termelvényeinek minél jutalmazóbb értékesítésére mindazon intézkedések mielőbb megvételnek, a melyek jelenlegi hejzvetünkben nehézség nélkül megtehetőek.

A mi az elsőt, a hazai iparos-osztály termelőképességének fokozását illeti, a II. orsz. iparosgyűlés egyfelől a szakmabeli alapos kiképzés és pedig nem csupán a kézbeli ügyesség teljes mérvű megszerzését. hanem egyszersmind az iparos-osztály ama morális tulajdonságainak fokozását tartja szükségesnek, melyektől az ernyedetlen haladás, a tes-

tületi szellem emelésére támaszkodó neme- sebb törekvés feltételezve van. E kettős célra századok tapasztalata szerint elengedhetlenül szükségesnek tartja az iparos-osztály a társulati szervezkedést és pedig tekintettel az utolsó hét év tanulságaira, midőn is a társulási önkény teljes desorgaizációjára vezetett: — kötelező társulatok alapján; csak azután lévén lehetséges, a fokozatos szakmabeli oktatást és az iparosságoknak erkölcsi nevelését hatályosan eszközölni.

(Vége következik.)

Irodalom.

Uj lap jelent meg. A „Vadász ujság“ képes szakközöny a vadászat, lövészet, halászat és haltenyésztés köréből. Szerkesztik Gróf Zichy Imre és Merzsey György. kiadja az „Országos központi hirdetés felvételi iroda“ Budapest V. fűrdő-utca 4. sz. A lap ára: fél évre 2 frt 70 kr. egész évre 5 frt. Megjelenik minden hó 1-én, 10-én és 20-án. Az első számnak tartalma: 1. Hainali kürt, vers Arany Jánostól. 2. Töredékek a régi és újabbkori vadászat történetéből, írta gróf Kreih Béla. 3. Hulbert a vadászok védőszentje (képpel.) 4. Vadászat gepirdokkal kelet Indiában. 5. Gazella vadászat Perzsiában (képpel.) 6. A nyul (képpel.) 7. Vadászat és erdőszelvi teendőket tartalmazó naptár november hóra. 8. Vadászati műszavak. 9. Fogó készűk ragadozó madarakra (képpel.) és vadászati hírek. A lövészet rész tartalma: 1. A lövészetről általában. 2. Bogardus üveggyolyót röpitő gépe (képpel.) 3. Szabályok az üveggyolyó üvésznél. 4. Egy világhírű cshellővő: a „prairie“ rosz szelleme. 5. Ujdonságok A halászat és haltenyésztési rész tartalma: 1. A halászatról általában. 2. A halak fogása és az ivarzás alatti halászati tilalom. 3. Látogatás egy pisztráng tenyésztőnél (képpel.) 4. A salzburgi haltenyésztésről Kenessey K. jeles röpiratából. 5. Halászati hírek A lapra való előfizetések a „Vadász ujság“ kiadóhivatalának Budapest V. fűrdő-utca 4. sz. címzendők Egy évre 5 ft.

Megjelent és hozzánk beüldetett: Táborcsky és Parsch kiadásában megjelent legújabb induló-polka: „In der Hinterbrühl“ zongorára Rosen. zweig Vilmostól, ára 50 kr.

Mi ujság a hazában?

A biharm. nögyelet n. váradi estélyéről tévesen közlének közelebb sajtóhiba folytán, hogy az csak 30 ftot jövedelmezett volna; most tehát helyre hozzuk azt, a mennyiben úgy értesülünk, hogy a tisztajövedelem 300 fton felül is volt. **Gf. Zichy Domokos** veszprémi püspök mástélszázezer forintot hagyott jötekményezelra. **Az egri sorajáték** második főnyereményét (150) frt értékű gyémánt ékszer) Nagy Antal makói ékszerész nyerte meg. **Czeglédén** „Czegléd-Abony“ cz. társadalmi hetilap indul meg Mokok K. szerkesztése mellett. **Dietzel E** ekvált szegedmi k. postames- ter a mult héten agyonlötöte magát. **Sárosme- gyében** 98 telkés van, kik az inség miatt minden jövedelem forrástól megvannak fosztva. **Uj márványtelepet** fedeztek fel Öskü község határában Veszprémmegyében. A talált márvány igen szép tehér kék csikkal. **Nagy Mihály és Lucska** közt Ung megyében pár nap előtt a post kocsit megtámadták, de hosszabb dulakodás dacára meg nem rabolhatták, — a tettesek elmenekültek. **Hatalmas nagy olva- sóval** és égő gyertyával járt kelt az utcákon Kassán egy asszony, ki iszákos férjéért járta a bucsut könyörögve. Bekisérték az ajtatoskodót. **A hazaló kereskedés** gyakorlását Sopron város hatósága betiltotta, mely határozatot a k. keresk. miniszterium is helybenhagyta. **Táviró i tüzjelzőt** rendez be a n. váradi utzó-egylet közelebb. **A k tonaság számára** szolgáló évi löszükségletet ezentúl az állam egyenesen a lötenyésztő gazdától szerzendibe, — kizárva a lókupezceket.

Ujdonságok.

* **A „Népkör közgyűlése“** mához egy hétre lesz a néhai „Koroná“ vendéglő termében, melyen megjelenésre az egylet tagjai bár külön is meghívattak, de ez uttal is felkértek; mivel az egylet létét közelről érintő fontos ügyek lesznek elintézendők. Az elnökség.

* **„Irataim az emigrációból“** Kossuth Lajos e cím alatt. közzéteszi iratait s az „Athaeneum“ irodalmi társulat kiváló szerencsésének tartja, hogy azok kiadását közveitheti. A férfi, kinek a 48-diki nagy napok dicsőségében főrése van, újra megóial; elmondja tapasztalatait és véleményét a legfontosabb kérdésekről s a legnevezetesebb eseményekről, vonzón, lekesítően, szépen. A mit Kossuth Lajos s mond vagy ír, a gondolat mélysége és a kifejezés fensége páratlanú teszik a magyar irodalomban. **A közzéteendő iratok Kossuth munkáit.** át-

CSARNOK.

Csak többen volnánk!

— Beszélgetések a jó magyar nép számára. —

Irta: P. Sz. K.

(Folytatás)

— Ezt a jó lányt beküldjük a jövő télen néhány hétre János házára, a mellé a kisasszony óvodáné mellé; hadd tanulja meg, miképpen kell a kis gyermekkel bánni, pénz van a kasszában annyi, hogy azt a pár hetet neki megfizethessük. — És ha egyszer nazejött rá beszéljük a szülőket, hogy gyermekeiket, legalább munka időben keze alá adják. — Ne féljen, ha egyszer a gyermek megszokta, horoggal sem lehet hazahuzni onnan. — De meg a szülők is ha látják azt a könnyebséget mely ebből származik gyönyörködni fognak gyermekeik vidám mulatságán; nem hiszem, hogy sajnálnák azt az egy krajczárt napjára, a miből a dajka fáradságának bére kiteik.

— Eddig hát meg lennénk; de hát a hely? — Hová tegyük őket?

— Az sem olyan nagy kérdés András gazda. — Faiskolánk, hála isten már oly nagyra nőtt, hogy annak árnyékában akár 100 gyermek is bizton elülhet. Esős idő esete pedig, majd kavartunk számokra egy fedes szint, vagy egy fél-fedelet, mely alá megvonulhatnak. — Ez a legbiztosabb hely; mert be van kerítve és elzárható, házaktól, is távol van, s tűz esetén nincs mitől félni. — De ha ez nem volna is: itt van az iskola szilvása, s az én faszinem, mely nem kedvező ugyan; de az a jó lenne benne, hogy hébe-hóba magam is kinéznék hozzájuk.

— Igazsága van tanító uram, az isten ádja meg! Ma jó dolgot beszélünk, s mához esztendőre, ha a jó isten életünket megtartja; gyermekeink gondozva lesznek.

— Én is azt hiszem: ha meg lesz az akarat, meg lesz a jó eredmény is... Ma már késő van, de ha holnap ismét eljő, beszélék valamit, mi jó szándékában még jobban megerősíti.

— Dejszen el is jövök. Most jó éjszakát!

II.

Másnap este is pontosan megjelent András gazda a szokásos órában s közönyös tárgyairól folyt rövid beszélgetés után, a tanító ekként várt be tegnapi ígérteit:

— Az 1857-ik év augusztusának egyik leg-hőbb napján, utazásközben Nagyfaluá értem. Fuvárosom lovai ki voltak táradva, és bár a falubeli — vendégladónak gunyolt — korcsma épen nem kecségetett fényes kilátásokkal, meg kellett szállanunk. Mózes gazda kedvetlenül szakítá félbe szombati imáját, hogy kijelentse miszerint szénán kívül, egyáltalán semmi sem kapható; még víz sem, ha csak a fuváros a távolabbi folyóra is nem hajtja a lovakat, miután a nagy hőség folytán a falu kutjaiból teljesen kiapadt a víz.

Mit tegyünk? Mégis csak maradnunk kellett. Tarisznyával ellátott fuvárosom még csak félvairól vette a dolgot; de magam, ki Mózes gazda ily előzékeny vendégszeretetére nem számítottam, borús gondolatokkal tekinttem a fazékból kinyújtózkodó libacombokra, melyeket a vendéglős ur nem volt hajlandó az utassal megosztani.

Közgazdaszat.

ÉRTESÍTÉS

a t. biztosító közönséghez
a lakházak és gazdasági épületek hat évre szóló biztosításáról az ingyen év előzetes élvezetével.

A t. biztosító közönség és főleg t. feleink, a kiknek rokonszenve és bizodalma emelte társaságunkat, több egyéb tényező hozzájárulásával, jelen állására, nem fogják tollunk megtagadni annak elismerését, hogy társaságunk mindig szilárdan megmaradt azon alapon, melyre tekintetét üzletét és hogy elveilhez hű maradt a nyomában keletkezett versenytársaságoknak az ő eljárásától nagyon eltérő kísérletei közt is.

Ez elveit azon rendkívüli eredmény igazolta és jutalmazta meg, hogy már a jelen 1879-ik év végével társaságunk 3000000 frtnyi alaptőkéje készpénzben teljesen ki van

egészítve, tartalékalapja pedig 1.000.000 frtra emelkedett, és hogy, mire mint bátran állíthatjuk, a versenytársaságok egyike sem képes, a károk fedezésére szolgáló díjtartalékok, társaságunk, vagyoni állásánál fogva, a jelen év végével oly nagy összegben veheti át a jövő évi számla javára, hogy ennek folytán ezentul előreláthatólag mindig abból fedeztetnek a következő éven át előforduló károk.

Ez eredmény elérésére törekedett mindenek felett társaságunk, mert meg volt győződve, hogy a hazai biztosítási ügy érdekének általában és különösen t. felei érdekének az által tesz kiváló szolgálatot, ha az üzlet nyereségyéből oly erős alapokat, tartalékokat alkot, mik minden eshetőségre megnyugtató, mert keilő biztosítékot, nyújtanak s a mily teljesen befizetett nagy alaptőke-és tartalékokkal csak a fekválóbb külföldi társaságok bírnak.

Azonban a t. biztosító közönség és különösen t. feleink azt is bizonyíthatják, hogy míg mi egy részről ily módon igyekeztünk megnyerni, igazolni, viszonzni a bizalmat, addig más részről társaságunk, fejlődésének, erősödésének arányában s üzleti viszonyaihoz képest, szem előtt tartva a biztosító felek s a társaság közt létező érdekközösséget is mindenkor kész is volt t. feleinknek újabb előnyöket és kedvezményeket nyújtani, mit többek közz az által tanusított, hogy életbiztosítási feleink ez osztály nyereségyének fele részében, jégosztálybeli feleink pedig ez osztály nyereségye egy ötödében részesítettnek.

Ez a mi eljárásunk vezér-elve most is; és ennél fogva, midőn oda jutottunk, hogy teljesen befizetett alaptőkével és teljes tartalékokkal folytathatjuk az üzletet, társaságunk örömmel fogadatosítja az ily eredmény esete rég kitűzött szándékát s ezennel a tűz-osztályban is újabb kedvezményben kívánja részesíteni biztosító feleit.

Elhatároztuk ugyanis, s e felől kívánjuk ezennel a biztosító közönséget értesíteni, hogy a lakházak és gazdasági épületek biztosítása nálunk ezentul azon kedvezményben részesítessék, hogy t. i. ha a háztulajdonos vagy a földbirtokos kötelezi magát az ily épületeknek hat egymás után következő éven át való biztosítására, társaságunk a szokásos ingyen évül az első évet adja, úgy, hogy a biztosító fél az ingyen év előzetes élvezése után a második évtől kezdve tartozik csak a díjakat fizetni.

Hisszük, ez intézkedésünk előnye teljes méltánylásra fog találni a birtokos közönségnél mindenkor, de főleg a jelen évben s a közel időben, midőn a jelen sanyaru év hatása még érezhető lesz, s midőn a gazda körül oly szűk a pénz. Ez intézkedésünk ugyanis még az ily szorult viszonyok közt is lehetséges, könnyűvé teszi részére a hosszabb időre való biztosítást. És ez előny annál nagyobb, mi él tetemesebb az évi díj s annak a jelen vagy a jövő évben való előzetes megfizetése minél nehezebben esnék a jelen év gazdasági viszonyai által sújtott gazdának. De az előzetes ingyen év hasznát érezni fogják azon feleink is, kik hosszabb időre levén már biztosítva, ez érvényben levő biztosításuknál ingyen évül az utolsó évet élvezik, mert ezen biztosításuk megújítása által egymást követő két ingyen évet fognak e feleink élvezni, u. m. a mostani biztosítás utolsó (ingyen) évét, s a megújításnál 6 évi biztosítás első s így előzetesen élvezendő ingyen évét.

Midőn ez újabb kedvezményről kívánjuk a t. biztosító közönséget ezennel értesíteni, nem tartózkodunk azon meggyőződésünk kifejezésétől, hogy a t. biztosító közönség, a mint ez intézkedésünkben készségeinknek, úgy az ingyen év előzetes élvezetének kedvezményében iránta kifejezett bizodalmaunknak jelét fogja felismerni.

Értesítvén még a t. biztosító közönséget a felől, hogy ügyökeink, de magunk is szívesen szolgálunk mindennemű felvilágosítással,

tisztelettel maradunk

az „Első magyar
általános biztosító társaság.”
HARKÁNYI. LÉVAL.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos:
VASS JENŐ.

tala feldolgozott jegyzeteit fogják tartalmazni. Hasonló történelmi, politikai és irodalmi becsü munka míg jelent meg a magyar irodalomban s Magyarországon nagy köszönettel tartozik Kossuthnak, hogy agg napjaiban maga rendezte jegyzeteit, s a jelen nemzedéknek és a történelem számára maga beszéli el a hazának szentelt, örökké emlékeztető munkódése egyes eseményeit. „Az iratokra előfizetést hirdetünk — ugymond az előfizetési felhívás — azért, hogy — a begyüendő előfizetések számához képest növekedvén a szerző jutaléka — Magyarország közönsége mintegy maga állapíthassa meg Kossuth Lajos írói tiszteletdíját, ki — saját szavai szerint — ezuttal mint munkás áll a magyar közönség előtt. Fogadja a magyar olvasóközönség ez iratokat magához méltóan! Nagyobb férfut nem tüntethet ki a magyar közönség rokon-szenves partolása, mint a kinek fényes nevét ez iratok homlokukon viselik! Kossuth Lajos iratának egyelőre három kötetére hirdetünk előfizetést. — E nagy 8-ad rétu, öszesen mintegy száz ivre terjedő kötetek címe a következő: I. kötet. Az 1849 ki olasz háboru korszaka. II. kötet. A magyar emigráció működése az 1849 ki háboru után, Cavour halálaig s illetőleg az 1861 ki magyar országgyűlésig. III. kötet. A keleti kérdés 25 év előtt és most. A megrendelésnél csupán 3 o. é. irt leteendő, miután minden kötet átvételénél ismét 3—3 ft. lesz fizetendő.” Kiadóhivatalunk úgy intézkedett, hogy mindazok, kik e páratlan becsü művet bírní olajtják, azt minden legkisebb utánjárás nélkül bérmen tve itt helyben nálunk megkaphassák. E végből a megrendelések iródánkban egészen január hó végéig készséggel elfogadtatnak. A három kötet előfizetési ára 12 frt. Az iratok első kötetét Kossuth Lajosnak, első rangu művész által készített arczképeivel, 1880. elején jelenik meg.

* **Uj bélyegjegyek.** Az eddigi zöld alapnyomattal ellátott bélyegjegyek helyett új évtől a frtosok alapnyomata rózsaszín, a krajczárosoké pedig sötétbarna lesz; ez eddigiek jan. 31-ig fognak forgalomban hagyatni, a forgalmon kívül helyezett bélyegyek azonban még u. é. apr. 31-ig a kir. adóhivataloknál becsérélhetnek.

* **Derecskei szolgábrói segéd Hadházy Dezsőről** azt irtuk közelebb, hogy lemondott állásáról. Miután azonban mis lap után idéztük e hirt s azóta meggyőződöttünk annak alaptalanságáról: tehát ezennel örömmel visszavonjuk azt.

* **Ismét egy veszélyes tolvajt** kerített kézre O. P. csendbiztos ur. A napokban bizonyos Berelmre személyében, kit előbb sassi polgárok fogtak el, de csakhamar megszökött. A gazdizkó mióta szökésben volt is követelt el egy betöréses tolvajságot; most ismét elcsipetve beküldetett az igazságszolgáltatás büntető széke elé.

* **A pocsjai rablóbandát** illető hirt ujabban megczáfolják illetékes helyről, melyet sietünk ezennel mi is örömmel közölni.

* **Egy zsobmetszőt** fogtak el közelebb piacunkon ki valószínűleg itt akarta megkezdni első kísérletét e művészet gyakorlása körül, mert rendkívül ügyetlen volt; miért is menten rajta vesztett s a rendőség által azonnal a hüvösre szállítottat.

* **Ajánkőzés.** Helybeli izr. községyi másodtanító ajánkozom úgy az elemi, mint a gymnasium alsóbb osztályainak tantárgyiból, szerény feltételek mellett, magán oktatást adni. Szíves megkereséseket Stein schreiber József czimen kérek az izr. iskola épületben reggeli 8 órakor.

* **Kossuth Lajos iratai előszavából,** melyet nagyobb lapjaink is csak pár nap előtt közölték, egy mennyiség külön lenyomatot készített kiadóhivatalunk, hogy azok is élvezhessék nagy hazánkfia remek tollának eme gyönyörűeit, kiknek nincs alkalmunk azt költségesebb nagy hírlapokból olvashatni. Egy-egy példány 10 kr r é r t k a p h a t ó lapunk kiadóhivatalában.

* **Az első m. ált. biztosító társaságnak** mai számunkban közzétett hirdetésére figyelmeztetjük olvasóinkat. E tekintélyes hazai intézmény nem csak azért ajánlható, mert hazai, hanem azért is mert alig van biztosító társulat, mely annyira humánus lenne, mint ez, s mely annyira tekintetbe venné a sanyaru idők súlyos körülményeit. Az első m. ált. biztosító-társ. elsősorban érdemel figyelmet, mint mely biztos garanciát nyújt a biztosítóknak.

